

Jak
jsme
organizovali
přípravný
kurz

Dokument vznikl během ročního přípravného kurzu češtiny jako druhého jazyka, kde se mladí cizinci připravovali ke studiu na střední škole v České republice. Kurz propojil výuku češtiny s obsahem osmi předmětů běžně vyučovaných na základní škole v celkovém rozsahu 1 140 hodin za rok. Studentům se tak zvýšily šance na úspěch u přijímacích zkoušek. S výběrem školy a souvisejícími formalitami pomáhali během školního roku i sociální pracovníci. Projekt CLICK WITH SCHOOL, v jehož rámci kurz proběhl, realizovala META ve spolupráci s Centrem pro integraci cizinců za finanční podpory The Velux Foundations. Na úspěšný projekt navázal další s názvem DON'T GIVE UP! podpořený stejným donorem.

Obsah

1	Úvod aneb proč přípravný kurz?	3
2	Cíle kurzu.	5
3	Cílová skupina přípravného kurzu a její specifika	5
4	Hodnotová východiska kurzu	6
5	Organizace přípravného kurzu.	6
5.1	Výběrové řízení do kurzu.	6
5.2	Formality a smluvní náležitosti kurzu	7
5.3	Stipendia/ubytování:	8
6	Formát a obsah kurzu.	8
7	Sociální práce a podpůrné aktivity jako doplnění kurzu	14
7.1	Další formy podpory	15
8	Pedagogické teorie a metody jako východiska výuky v kurzu	16
8.1	Metody / Způsoby výuky.	17
9	Závěr	21

1 Úvod aneb proč přípravný kurz?

META, o.p.s. poskytuje již od roku 2006 poradenské služby mladým migrantům, kteří chtějí studovat na střední škole v České republice. A po celou dobu této činnosti sledujeme, jak nesnadný je pro tyto mladé lidi přechod do nového prostředí a orientace v něm. Musí se vyznat v českém vzdělávacím systému, který se liší od systému v zemi původu, pochopit systém přijímacího řízení, správně vyplnit a včas podat přihlášku, dodat v termínu příslušné doklady (což je v některých případech až nadlidský výkon kvůli nefunkční infrastruktuře v původní zemi) a další formální náležitosti. Ačkoliv mají většinou stejné povinnosti jako jejich čeští vrstevníci, **neznalost prostředí, postupů a mnohdy i jazyka jim tuto velmi zásadní fázi jejich života výrazně komplikuje**. Jejich českým vrstevníkům mohou být v této situaci oporou učitelé, výchovní/kariéerní poradci v základních školách nebo jejich rodiče. Ve chvíli, kdy mladý člověk přichází přímo ze zahraničí, se na tuto oporu spolehnout nemůže.

Bariéru, kterou výše popisuji, může většinou pomoci překonat odborné sociální poradenství, které např. právě META, o.p.s. poskytuje. Mladí lidé s migrační zkušeností ale nenaráží při cestě za středním vzděláním pouze na tyto formální překážky. Naráží bohužel na mnohem skutečnější a méně snadno odstranitelné bariéry, jejichž **důsledkem je v lepším případě studium na střední škole, která není adekvátní potenciálu mladého člověka** (učiliště či odborná střední škola, ačkoliv měl uchazeč třeba vynikající výsledky v základním vzdělávání), **v horším případě mladí lidé nestudují v ČR střední školu vůbec**. Ačkoliv o vzdělávacích drahách a předčasném opuštění vzdělávání mezi mladými migranty neexistují žádné podrobné informace, výzkumy či studie, výše zmíněný fakt může ilustrovat porovnání počtu cizinců, kteří ve školním roce 2017/18 studovali na SŠ (9 195 cizinců¹) s počtem cizinců (bez azylantů), kteří v roce 2017 podle ČSÚ² ve věku 15–19 let pobývali na území ČR (19 523 cizinců, z nichž 16 259 pobývalo na území více než 12 měsíců). Z porovnání vyplývá, že více než 10 tisíc mladých cizinců ve věku docházky na střední školu není do vzdělávacího systému vůbec zapojeno. A přestože několik set z nich může být ještě na ZŠ, tak **významný počet mladých migrantů v ČR nenavštěvuje střední školy. PROČ?**

Jedním ze zásadních důvodů, který je jednou z výše zmiňovaných vážných bariér, je nastavení **přijímacího řízení na SŠ**. V důsledku nastavení jednotné formy přijímacího zkoušky na SŠ musí všichni cizinci, kteří na území ČR absolvovali i jen nepatrnou část svého studia, skládat test z českého jazyka, který nebere v žádném případě v potaz nerodilé mluvčí, kteří neznají akademický jazyk. Pouze uchazeči přicházející přímo ze zahraničí mohou požádat o odpuštění tohoto testu. Více o přijímacích zkouškách z pohledu cizinců na <https://www.inkluzivniskola.cz/prijimaci-rizeni-na-ss>. Současná podoba přijímacího řízení tedy přímo ohrožuje možnost prokázat studijní potenciál uchazečů, kteří nedostatečně ovládají vyučovací jazyk, a je ve svém důsledku diskriminační a nerovná.

1 <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

2 https://www.czso.cz/documents/11292/27914491/1612_c01t06.xlsx/fe40147c-a8eb-4be4-8321-93e-64c681a3f?version=1.0

Další z bariér, které významným způsobem ztěžují studium na střední škole, je **nedostatečná a ve většině případů neexistující jazyková příprava na ZŠ**. Ačkoliv § 20 školského zákona přiznává nárok na jazykovou přípravu všem cizincům, kteří si plní povinnou školní docházku v ČR, její forma, rozsah i organizace jsou stále nedostatečné pro naprostou většinu cizinců. Proto je pro ně tolik náročné zvládnout přijímací řízení a pokud jsou na SŠ nakonec přijati, je pro ně zároveň velmi obtížné studium samotné.

V systému vzdělávání pak úplně chybí **intenzivní výuka češtiny jako druhého jazyka** pro ty uchazeče, kteří z důvodu nedostatečné znalosti jazyka neuspěli u přijímacího řízení na SŠ. V zahraničí (například Finsko, Švédsko, Sasko - více na <https://www.inkluzivniskola.cz/content/pristup-k-zaclenovani-zaku-s-omj-komparace-narodnich-politik>) je tato podpora dosažitelná pro všechny mladé uchazeče, jejichž jazykové kompetence ve vyučovacím jazyce jsou pro jejich další úspěšné studium nedostatečné. Tato výuka trvá minimálně rok. V ČR existuje zatím jediná možnost, jak zůstat ve vzdělávacím systému - tou je studium učiliště či jiné střední (například soukromé) školy, která uchazeče přijme i navzdory nedostatečné znalosti jazyka. Přitom podle údajů CERMATu se při přijímacím řízení v roce 2018 hlásilo na SŠ přímo ze zahraničí 260 uchazečů, kteří si požádali o odpuštění testu z ČJ. Je zřejmé, že minimálně tento počet budoucích studentů (ale kvůli již zmiňované nedostatečné podpoře na ZŠ bude toto číslo mnohonásobně vyšší) bude mít studijní obtíž kvůli nedostatečné znalosti jazyka. Pokud tedy budou přijati...

Poslední z bariér pro úspěšné studium a ukončení SŠ je pak samotná **podpora selhávajících studentů s odlišným mateřským jazykem na středních školách**. Ačkoliv mají studenti nárok na podpůrná opatření z § 16 školského zákona (například v podobě výuky češtiny jako druhého jazyka), zatím na tuto podporu dosahuje velmi málo studentů. Z našich zkušeností vyplývá, že **nezanedbatelný počet žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) střední školu opustí již v prvním ročníku nebo po jeho neúspěšném zakončení**. V některých případech pak směřují na lehčí obory na učiliště, jiní bohužel ztratí chuť studovat úplně.

A právě z těchto důvodů jsme se rozhodli podpořit mladé lidi s odlišným mateřským jazykem **přípravným kurzem na studium na SŠ**. Po několika letech neúspěšných pokusů získala META, o.p.s. spolu s partnerskou organizací Centrum pro integraci cizinců, o.p.s. zásadní podporu z dánské nadace THE VELUX FOUNDATIONS a mohli jsme v roce 2016 začít takovýto kurz připravovat v rámci projektu *Click with school*. Naším záměrem bylo vytvořit úplně nový typ kurzu, který kombinuje jazykovou výuku s výukou obsahu učiva ze základní školy. A to z důvodu snadnější možnosti následného uplatnění při studiu na SŠ. Zároveň jsme chtěli samotnou realizaci **upozornit na chybějící systémovou podporu těmto mladým lidem**. Jedním z nástrojů je právě tento dokument.

2 Cíle kurzu

Cílem přípravného kurzu je zvýšit předpoklady mladých lidí s odlišným mateřským jazykem (dále OMJ) pro studium na střední škole.

První polovina kurzu obsahuje **výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ)** (od úrovně A0) zaměřenou na získání komunikačních dovedností, funkční i čtenářské gramotnosti a osvojení gramatických jevů (z pohledu ČDJ). Druhá polovina kurzu je věnována **rozvoji vyučovacího jazyka v autentickém kontextu jednotlivých vzdělávacích oblastí ZŠ**, kde si účastníci mají možnost osvojit terminologii, hlavní myšlenky a především akademický jazyk používaný v běžné výuce. Zvýšená pozornost je věnována tématům z oblasti české historie, zeměpisu a občanské výchovy. Aktivity a obsah kurzu směřují k tomu, aby absolvent kurzu **rozvinul jazyk na úroveň samostatného uživatele (B1)**, a to zejména v tématech specifických pro školní prostředí a výuku.

Cílem kurzu je také posílit **klíčové kompetence** (jak je definuje RVP ZV), zvláště kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní kompetence a kompetence sociální a personální. V neposlední řadě je cílem rozvíjet socio-kulturní kompetence účastníků kurzu vztahující se k životu a hlavně studiu v ČR.

3 Cílová skupina přípravného kurzu a její specifika

Cílovou skupinou jsou mladí lidé od 15–20 let, kteří:

- › jsou migranti nebo mluví jazykem odlišným od vyučovacího jazyka (studenti s OMJ)
- › mají ukončenou povinnou školní docházku nebo základní vzdělání
- › mají omezenou nebo žádnou znalost češtiny (jejich znalost češtiny nestačí na zvládnutí střední školy)
- › chtějí po absolvování přípravného kurzu studovat na střední škole v ČR

Dovednosti a kompetence studentů přípravného kurzu mohou být velmi rozdílné s ohledem na vzdělávací systém země původu, zároveň mohou být jejich studijní schopnosti oslabeny kvůli jejich životní situaci (způsob opuštění země původu, přerušené vzdělání, fenomén vykořenění, rodinná situace). Také se mohou lišit očekávání od vzdělávání, role studenta i pedagoga, odlišné mohou být i zažité způsoby učení (opět s ohledem na vzdělávací systém země původu).

4 Hodnotová východiska kurzu

Přípravný kurz je v souladu s hodnotami vzdělávacího systému České republiky definovaných v Zásadách a cílech § 2 školského zákona. Především vychází z rovného přístupu ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace.

Tato východiska jsme formulovali do následujících hodnotových tezí, ze kterých jsme při vytváření přípravného kurzu i při definování jeho podoby, metodologie a obsahu vycházeli:

- › Vzdělávací systém má nabízet rovné příležitosti na všech stupních vzdělávání.
- › Vzdělání vnímáme jako prostředek a/nebo příležitost k uplatnění a k integraci.
- › Věříme, že vzdělávání má nabídnout každému příležitost k dosažení svého maxima.
- › Respekt k jazyku, kultuře, náboženství, hodnotám i zvyklostem každého jednotlivce je pro nás předpokladem soužití v demokratické společnosti.
- › Migraci považujeme za přirozený jev (nejen dnešní) společnosti.

5 Organizace přípravného kurzu

Roční přípravný kurz proběhl dvakrát, ve školním roce 2016/17 pro 30 studentů ve dvou třídách po 15, ve školním roce 2017/18 pak studovalo 24 nových studentů ve třídách po 12. Někteří studenti kurz předčasně ukončili, jiní do něj nastoupili v průběhu. Celkově tedy prošlo kurzem 60 studentů, z nichž ho úspěšně dokončilo 50 studentů.

5.1 Výběrové řízení do kurzu

Každý uchazeč, který chtěl studovat v ročním přípravném kurzu, musel projít výběrovým řízením. Výběrové řízení organizovaly sociální pracovnice projektu, do druhého kola výběrového řízení byly zapojené i lektorky.

Výběrové řízení mělo dvě kola:

- › V prvním kole uchazeči absolvovali osobní pohovor, na němž získali informace o kurzu, sociální pracovnice zjišťovaly motivaci k dalšímu studiu a proběhla jazyková diagnostika.
- › Ve druhém kole proběhla modelová hodina češtiny jako druhého jazyka, při které lektorky a sociální pracovnice/metodička sledovaly zapojení uchazečů, motivaci a celkový přístup k práci při výuce.

Uchazeči o studium se mohli do kurzu zapojit i v jeho průběhu, **výběrové řízení tedy bylo otevřeno po celou dobu realizace projektu**. Druhé kolo pak probíhalo přímo ve třídě, kdy byl zájemce pozván na hodinu, kterou předem určila lektorka. Společně se sociální pracovnicí pak sledovaly možnosti zapojení zájemce a na základě toho byl buď přijat, nebo ne.

Pokud nastala situace, že byl kurz plný, pak byl klient veden jako náhradník.

Kritéria výběru studentů:

- › ukončená povinná školní docházka
- › úroveň ČJ
- › motivace
- › pobyt v ČR

5.2 Formality a smluvní náležitosti kurzu

Se zákonnými zástupci byla podepsána *Smlouva o účasti a Řád kurzu*, které byly vždy přeloženy do rodného/komunikačního jazyka zákonných zástupců. Součástí smlouvy byly kromě popisu formy a rozsahu kurzu zejména podmínky docházky do kurzu, práva a povinnosti a podmínky ukončení kurzu, včetně vyloučení účastníka v případě vážného porušení řádu kurzu. Od zákonných zástupců jsme vyžadovali kromě formálních náležitostí také *Prohlášení o zdravotním stavu*.

Od účastníků kurzu jsme vždy vybírali vratnou zálohu (ve výši 2 500 Kč) na pololetí. Pokud studenti splnili požadovanou docházku (min. 80 %), záloha se přesouvala do dalšího pololetí. Pro navrácení zálohy na konci kurzu bylo nutné splnit docházku i ve druhém pololetí a úspěšně složit závěrečnou zkoušku (alespoň na 60 %). Pokud student kurz opustil, záloha propadla a přesunula se do třídního fondu (pomůcky, výlety apod.). Studentovi propadla záloha i v momentě, kdy byl na základě stanovených kritérií z kurzu vyloučen. Tato kritéria byla také součástí smlouvy.

Klient ve finanční nouzi mohl zažádat o snížení zálohy.

5.3 Stipendia / ubytování

Z projektu jsme měli možnost přispívat mimopražským studentům na dojíždění nebo ubytování (například v domově mládeže či na koleji). Studentům se mohl vyplácet měsíční příspěvek až do výše 3 300 Kč. Požadavky na finanční příspěvky procházely schvalováním.

6 Formát a obsah kurzu

V prvním roce probíhal kurz 10 měsíců (září–červen) ve druhém roce byl zkrácen kvůli ukončování výstupů projektu a trval 8,5 měsíce (polovina září–květen). Z hlediska formátu kurzu jsme co nejvíce napodobovali klasické školní prostředí. Harmonogram roku včetně prázdnin tedy vycházel z organizace školního roku určeného vyhláškou MŠMT. Studenti chodili na kurz od pondělí do pátku a měli prázdniny stejně jako žáci základních škol. Kurz byl prezenční, každý den probíhala výuka ve třech vyučovacích blocích po 90 minutách, mezi kterými byla 20 minutová a 40 minutová pauza. V prvním roce byly zaměstnány 3 lektorky, ve druhém jsme měli již 4 lektory, kteří se střídali při výuce. Dvě lektorky byly zároveň třídními učitelkami a byly zaměstnány na plný úvazek, zbývající lektori pracovali na ½ úvazku a měli na starost výuku gramatiky a konverzace.

V první polovině kurzu probíhala především výuka ČDJ. V rozvrhu byla kvůli zaměření lektorů rozdělena výuka na gramatiku, konverzaci a čtení. Zbývající čas byl věnován práci s třídními učitelkami a rozvíjení kompetencí v ČDJ napříč dovednostmi. Ve druhém roce jsme již od druhého měsíce kurzu (říjen) zařadili i matematiku (z důvodu přijímacího řízení). V prvním roce začala matematika až od listopadu spolu s dalšími obsahovými předměty, ale ukázalo se, že to bylo pozdě.

ROZVRH HODIN

třída A	1. blok 9.00–10.30	2. blok 10.50–12.20	3. blok 13.00–14.30
pondělí	komunitní kruh		konverzace
úterý	gramatika		konverzace
středa	gramatika	matematika	čtení
čtvrtek		gramatika	konverzace
pátek	konverzace		evaluace, opakování

třída B	1. blok 9.00–10.30	2. blok 10.50–12.20	3. blok 13.00–14.30
pondělí	komunitní kruh		konverzace
úterý		gramatika	konverzace
středa	gramatika	matematika	čtení
čtvrtek	gramatika		konverzace
pátek		konverzace	evaluace, opakování

	třídní učitelka třídy A
	třídní učitelka třídy B
	učitel/ka konverzace
	učitelka gramatiky
	učitelka matematiky

Cílem první poloviny kurzu bylo získání kompetencí v ČDJ **na úrovni A2**. Tato úroveň byla ověřována zkouškou, kterou absolvovali všichni studenti. Naprostá většina z nich této úrovně po 4 měsících výuky dosáhla. Na konci této poloviny dostali studenti slovní hodnocení.

Ukázka: POLOLETNÍ HODNOCENÍ STUDENTA

Čtení	2 (85 %)	Průběžné testy	1 (90 %)
Psaní	1 (95 %)	Aktivita v hodinách	1 (100 %)
Mluvení	1 (90 %)	Práce ve skupinách	1 (100 %)
Poslech	3 (70 %)	Domácí příprava	1 (100 %)
Chování			1 (100 %)
Absence (počet hodin á 45 min.) (Maximální možná absence je 20 %)			0 (0 %)

SLOVNÍ HODNOCENÍ:

Za první půl rok jste udělal opravdu velký pokrok.

Čtení zvládáte dobře, čtete plynule, dokážete v textu najít důležité informace.

Dokážete samostatně napsat krátký text o sobě, o nějaké slavné osobnosti, dopis kamarádovi, pozvánku atd.

Domluvíte se v jednoduchých komunikačních situacích – v obchodě, v restauraci, u doktora. Někdy se mi zdáte při mluvení trochu nejistý, ale to se zlepší. Čím víc budete mluvit, tím se budete cítit jistější.

V hodinách pracujete samostatně a aktivně, dobře se zapojujete do skupinové práce. Je vidět, že se doma pečlivě připravujete.

Domácí příprava je vzorná. Vždy máte splněné všechny domácí úkoly a umíte nová slova.

Doporučení: Aby Vám šlo učení ještě rychleji, můžete se dívat na filmy, různé programy a videa v češtině. Také můžete poslouchat české rádio. Tím procvičíte slovní zásobu a budete lépe rozumět mluvenému jazyku. Pro zlepšení výslovnosti můžete číst doma nahlas.

Témata, která studenti v první polovině kurzu absolvovali, přiblíží následující tabulka, která je zároveň obsahem učebnice **LEVOU ZADNÍ**, která v projektu vznikla jako jeden **z výstupů projektu**. Dalším výstupem byla online aplikace na trénování češtiny, která vycházela také z níže popsaných témat. Tato aplikace je dostupná na www.click4czech.cz

Obsah učebnice Levou zadní (syllabus první poloviny kurzu)

LEKCE	TÉMA	SLOVNÍ ZÁSoba	GRAMATIKA	SITUACE	
0	ABECEDA	instrukce		Základní fráze	
1	JAK SE JMENUJEŠ?	PŘEDSTAVOVÁNÍ 1.1 SEZNAMOVÁNÍ 1.2 POZDRAVY, SOCIÁLNÍ FRÁZE	země a kontinenty představování pozdravy čísla 0–5000	slovesa být jmenovat se, mluvit, bydlet přeložka z/ze + 2. pád tázací zájmena jak, kde, odkud, kdo tázací zájmeno co, jaký	Seznámit se: Ahoj, já jsem... Omluvit se: Promiň. Tykat a vykat: Ahoj. Dobrý den.
2	ČÍ JE TO TUŽKA?	VE TŘÍDĚ 2.1 POMŮCKY 2.2 POPIS TŘÍDY	školní pomůcky barvy instrukce lokace	gramatický rod – podstatná jména přídavná jména – 1. pád přivlastňovací zájmena příslivce místa (vlevo)	Rozumět instrukcím ve třídě: Čtěte. Konverzovat s učitelem: Promiňte, nerozumím.
3	PÍŠEME DNESKA TEST?	VE ŠKOLE 3.1 ROZVRH HODIN 3.2 AKTIVITY VE ŠKOLE	školní předměty aktivity ve škole dny v týdnu místa ve škole	slovesa – přítomný čas 4. pád – mužský neživotný, ženský a střední rod modální slovesa moct, muset, nesmět	Ptát se na rozvrh ve škole: Kdy je matematika? Mluvit o aktivitách ve škole: Co děláme ve škole? Znát pravidla ve škole: Co musíme dělat ve škole?
4	KAM JEDEŠ, CHRISTIANE?	ORIENTACE VE MĚSTĚ 4.1 DOPRAVA 4.2 MĚSTO 4.3 ORIENTACE V PRAZE	dopravní prostředky místa a obchody ve městě památky v Praze směry	slovesa jít a jet, vědět a vidět 7. pád – podstatná jména místní předložky na + 4. pád do/vedle/u + 2. pád příslivce místa (doleva)	Orientovat se ve městě: Kde je kino? Mluvit o lidech: Jaký je? Kolik mu je? Co dělá?
5	MÁŠ BRATRA NEBO SESTRU?	MOJE RODINA 5.1 RODINA 5.2 PROFESE	členové rodiny povolání	3. pád – osobní zájmena přechylování (učitelka) slovesa – přítomný čas 4. pád – mužský rod neživotný předložky do + 4. pád a v/ve + 6. pád modální sloveso chtít	Popsat svůj denní program: Co děláš každý den?
6	NECHCEŠ JÍT VEN?	VOLNÝ ČAS 6.1 ČAS 6.2 CO RÁD/A DĚLÁM 6.3 ROK 6.4 POČASÍ	hodiny aktivity – denní program volný čas časové údaje – části dne, frekvence, roční období, měsíce počasí	hodiny slovesa – přítomný čas zvrtná slovesa slovosled – 2. pozice rád/a + sloveso, stupňování (raději) umět + infinitiv/jazyk slovesa chodit a jezdit datum	Říct, jaké mám koníčky a zájmy: Co rád/a děláš? Jak často? Co umíš? Domluvit si schůzku: Nechceš jít ven? Mluvit o čase: Kolik je hodin? Kolikátého je?

LEKCE	TÉMA	SLOVNÍ ZÁSoba	GRAMATIKA	SITUACE
7 CHUTNÁ TI TO?	JÍDLO A PITÍ 7.1 V OBCHODĚ 7.2 V RESTAURACI 7.3 NÁRODNÍ KUCHYNĚ	jídlo a pití ovoce a zelenina v restauraci nádobí recept	4. pád – množné číslo předložka s/se + 7. pád výrazy množství (kilo) + 2. pád přídavná jména typu -ový/-ný slovesa pít a jíst chutná mi + 1. pád	Objednat si v restauraci: Co si dáte?
8 CO JSI DĚLALA VČERA, LI?	MINULOST A SLAVNÉ OSOBNOSTI 8.1 KDO TO BYL? 8.2 CO JSEM DĚLAL O VÍKENDU 8.3 MLUVÍŠ ČESKY?	historické osobnosti povolání časové údaje – minulost státy, národnosti a jazyky	slovesa – minulý čas slovesa znát a vědět 4. pád – osobní zájmena zájmena a zájmenná příslovce – neurčitá a záporná	Mluvit o historické osobnosti: Kdo to byl? Co dělal? Mluvit o minulosti: Co jsi dělal včera?
9 LÍBÍ SE TI EMIL?	POPIS ČLOVĚKA 9.1 POPIS ČLOVĚKA 9.2 OBLEČENÍ A DOPLŇKY	vzhled a charakter emoce oblečení	líbí se mi + 1. pád 3. pád – osobní zájmena slovesa nosit a mít na sobě přídavná jména – stupňování příslovce málo, hodně, dobře, špatně – stupňování 3. pád – podstatná jména	Popsat člověka: Jak vypadá? Co má na sobě? Jaký je?
10 CO BUDEŠ DĚLAT O VÍKENDU?	PLÁNOVÁNÍ A BYDLENÍ 10.1 PLÁNY NA VÍKEND 10.2 BYDLENÍ 10.3 PŘEDSTAVTE SI, ŽE...	časové údaje – budoucnost bydlení – části domu vybavení	slovesa – budoucí čas místní předložky do + 2. pád, na + 4. pád, k/ke + 3. pád časové údaje – budoucnost slovesa – podmiňovací způsob podmínkové věty	Mluvit o budoucnosti: Co budeš dělat o víkendu? Popsat byt: Jak vypadá váš byt? Říct podmínku: Co bys dělal, kdyby...?
11 CO JE TI, KÁŤO?	ZDRAVÍ 11.1 U LÉKAŘE 11.2 ZDRAVOTNÍ PROBLÉMY	léky u lékaře lidské tělo zdravotní problémy	nepravidelné množné číslo (oči) bolí mě + 1. pád slovesa brát a vzít si osobní zájmena – 3. a 4. pád vid – dokonavá a nedokonavá slovesa	Říct, co mě bolí: Co vám je? Objednat se k lékaři: Chtěl bych se objednat. Omluvit se ve škole: Promiňte, že jsem nebyl ve škole, byl jsem nemocný.
12 CO VÍŠ O ČESKU?	ČR A MOJE ZEMĚ 12.1 ČESKO 12.2 ZEMĚPIS ČR 12.3 MĚSTA A HISTORICKÉ PAMÁTKY 12.4 TYPICKÉ ČESKÉ VÝROBKY 12.5 MOJE ZEMĚ	popis státu zeměpis památky, výrobky a místa v ČR	přídavná jména – stupňování	Popsat svoji zemi: Moje země se nachází v...

Druhá polovina kurzu byla zaměřena již na osvojování obsahů z učiva základní školy a akademického jazyka, který se v jednotlivých předmětech objevuje. Z metodologického hlediska šlo o propojování výuky obsahu a jazyka. Témata, kterými studenti prošli, byla složena z kombinace podtémat různých naukových předmětů (dějepis, zeměpis, občanská výchova, český jazyk a literatura, matematika, fyzika, chemie, přírodopis), ale i z různých průřezových témat (*Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova*). Důležitou náplní kurzu byla i nadále výuka ČDJ (gramatiku a konverzaci měli studenti zvláště).

Na konci projektu došlo při vyhodnocování obsahu kurzu k redefinování obsahu druhé poloviny kurzu a témata byla ještě upravena a více doplněna o výuku češtiny **na komunikační** (viz níže A – praktické situace) a **produktivní úroveň** (viz níže B – argumentace), které studenty připraví na ČDJ na úroveň B1.

Sylabus druhé poloviny kurzu prochází v současné chvíli významnou revizí a zatím není v publikovatelné podobě. Základní koncept je následující:

- › **na praktických situacích ze života zopakovat a rozšířit témata z první poloviny kurzu** – v této části je pozornost věnována konverzačním situacím a zopakování a rozšíření slovní zásoby
- › v části **zaměřené na argumentaci a rozvoj produktivních dovedností** (mluvených i psaných) je cílem prohloubit vyjadřování na úroveň B1, která je navázaná na dané téma.
- › **Gramatika** je zaměřena na systematizaci a opět navazuje tematicky (využívá fráze i slovní zásobu z předchozích témat A i B)
- › obsahuje **témata z předmětů ZŠ**, která rozvíjí akademickou slovní zásobu a fráze, opět jsou tematicky a obsahově propojena s předchozími částmi (A a B), které napomáhají porozumění této akademické části a zároveň umožňují studentům vyjadřování v kontextu těchto předmětů.

Po skončení druhé poloviny kurzu absolvovali studenti opět **zkoušku**. Tentokrát se ověřovaly nejen jazykové kompetence v jednotlivých dovednostech, ale i znalosti obsahu a schopnost vyjádřit se k vylosovanému tématu.

Absolventi získali na konci **certifikát**.

7 Sociální práce a podpůrné aktivity jako doplnění kurzu

Kristýna Titěrová, Hana Marková, Kristýna Šlajsová

Velmi důležitou a v podstatě nepostradatelnou součástí přípravného kurzu byla spolupráce sociálních pracovníků obou organizací, které se na projektu podílely (META, o.p.s. a Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.), se studenty a jejich zákonnými zástupci. S účastníky kurzu byly po celou dobu v kontaktu.

Potřeby studentů i jejich prospěch konzultovaly lektorky společně se sociálními pracovníky při pravidelných poradách 1x za 14 dní v přítomnosti koordinátorky projektu. Dařilo se individuálně plánovat každému studentovi aktivity „na míru“, případně organizovat skupinové činnosti dle aktuální situace.

Mezi standardní náplň práce patřilo:

- › komunikace s rodiči – schůzky s tlumočením
- › seznámení s textem smlouvy a pravidly účasti v kurzu před zahájením
- › informační schůzky o školství v ČR – cílem bylo představit český vzdělávací systém, typy SŠ, přijímací řízení, vyplňování přihlášek...
- › evaluační schůzky – za účasti studenta, rodiče, učitelky, sociální pracovníce a tlumočnicka – cílem schůzek bylo zhodnocení pokroku studenta, atmosféra ve třídě, plány do budoucna
- › možnost konzultací v místě konání kurzu (každá 1. středa v měsíci)
- › individuální konzultace
- › sběr zpětné vazby (osobně, el. formulář, telefonicky)
- › podpora studentů při uznání zahraničního vzdělávání – kompletace podkladů ze zahraničí, asistence v průběhu celého řízení v ČR (žádosti, doplnění informací, odvolání, nostrifikační zkoušky...)
- › řešení komplikací (komunikace se školami v zemi původu, superlegalizace, nespolupráce institucí, chyby v soudních překladech, špatně dostupné nebo nedostatečné informace, nesrozumitelnost, průtahy v řízení, odlišný přístup úředníků/úřadů)

- › podpora při výběru dalšího studia – orientace v českém školském systému, typy škol a požadavky na uchazeče, možnosti pokračování ve studiu, pomoc s výběrem oboru s ohledem na budoucí povolání
- › podpora při podávání přihlášek na SŠ – přihlášky – pomoc s vyplněním, kompletace dokumentů (vysvědčení ze zahraničí – převod klasifikace, neklasifikace v pololetí...), žádost o prominutí písemné zkoušky z Čj, nabrání přihlášky, 1. a 2. kolo přijímacích zkoušek na SŠ s maturitou, odvolání, zápisové lístky (krajské odbory školství)

7.1 Další formy podpory

Součástí podpory studentů ročního přípravného kurzu byla také **možnost spolupráce s dobrovolníky**. Nejčastější forma byla **doučování**. Studenti měli možnost chodit na doučování češtiny – psaní, čtení, konverzace ve dvojici / skupinově (např. Vietnamci). Docházelo ale i k **doučování dalších předmětů** – matematika (přijímačky!), angličtina.

Do výuky a atmosféry ve třídě významným způsobem zasahuje osobní situace studentů, kteří všichni čelí tzv. **fenoménu vykořenění**. Studenti opustili svou zemi původu, kde doposud žili, měli sociální kontakty, přátele, studijní historii, širší rodinu i zázemí a jsou nuceni si zvykat na nové prostředí, učit se jazyk a snažit se uspět v cizí zemi. Navíc v situaci, kterou ne vždy mají pod kontrolou a není vždy jejich přáním žít a studovat v ČR. Za takovéto situace je mnohdy velmi náročné být pořád veselý, motivovaný a zapojovat se do výuky bez výhrad.

Bohužel jsme se setkávali také s různými **problémovými rodinnými systémy**. Studenti čelili často dlouhému odloučení od rodičů (rodiny se v ČR často dávají dohromady až po dlouhých letech, kdy děti žijí s prarodiči v zemi původu a rodiče pracují v ČR), zažívali rozpad rodiny, nedostatek času na sebe kvůli pracovní přetíženosti rodičů. Výjimkou nebyly ani situace, kdy se nově přijíždějící teenager dostal do konfliktu s nevlastním otcem/matkou z ČR. Naprostá většina studentů čelí v ČR více méně velkému osamění.

Právě z těchto důvodů jsme zejména v prvním školním roce zapojili do práce se studenty také **spolupráci s terapeutem**. Součástí nabídky byla arteterapie pro dívky a pohybové aktivity jako prevence agresivního chování pro chlapce. Do výuky jsme zapojili i sportovní aktivity. Během tělocviku hráli studenti fotbal, volejbal nebo cvičili jógu. Součástí poradenství se pak stávala také psychická podpora (studentů i rodičů) či podpora při vyhledání odborné pomoci (psychoterapeut, psychiatr).

Důležitou součástí kurzu pak byly **výlety a exkurze**, při nichž měli studenti možnost opustit třídu, vyvětrat se a poznat sebe navzájem i realie v nové zemi.

8 Pedagogické teorie a metody jako východiska výuky v kurzu

Kristýna Titěrová, Petra Vávrová

Považujeme za podstatné uvést některé pedagogické teorie a metody, které nás inspirovaly při formování obsahu a metodologie tohoto vzdělávacího programu. Kurz nestaví striktně na jedné konkrétní vzdělávací teorii nebo metodě. Vycházíme z předpokladu, že každý student je jedinečný, má různé vzdělávací potřeby a schopnosti, stejně jako různé představy o svém uplatnění v životě. Vidíme vzdělávání nejen jako „výčet“ znalostí, jeho podstatnou součástí je rozvoj dovedností a kompetencí nezbytných pro úspěšnou aplikaci těchto znalostí v reálném životě. Naším cílem je umožnit studentům především v reálném životě spokojeně a sebevědomě fungovat. Proto jsme studentům nabízeli takové vzdělávací prostředí a příležitosti, které na zmíněné potřeby reagovaly a naplňovaly je.

Inkluzivní vzdělávání – vycházíme z předpokladu, že každý jedinec bez výjimky má právo na vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu i na to, být v rámci takového vzdělávání individuálně podporován a získávat konstruktivní zpětnou vazbu.

Vzhledem k naší cílové skupině je podstatné pracovat s kulturně-inkluzivním kurikulem – tj. nechat studentům dostatečný prostor přinášet a řešit témata a zkušenosti ze svých kultur, nabídnout příležitosti k reflexi a porovnávání s jejich současnou životní zkušeností a situací.

Humanistická pedagogika – směřuje k přirozené a méně násilné výchově, autenticitě a seberealizaci člověka. Podstatný je pedagogický vztah, který je ze strany učitele méně direktivní a předpokládá vzájemné pochopení a respektování.

(Pedagogický slovník)

Konstruktivismus – věříme, že studenti přicházejí s poznatky a zkušenostmi, které učitel pomocí interaktivního vzdělávacího procesu aktivuje, a ze kterých pak při společné práci se studenty vystaví nové dovednosti a znalosti, které ty původní obohatí.

Nenásilná komunikace – inspiruje nás rozlišováním mezi pozorováním a hodnocením, nasloucháním sobě a partnerovi, upřednostňováním vnímání a pojmenovávání svých potřeb i potřeb druhého před vynášením soudů nebo vlastních interpretací.

Cumminsova teorie získávání vícejazyčnosti – jsme si vědomi dvou základních úrovní jazykových dovedností – schopnost používat jazyk na komunikační úrovni, tedy schopnost v jazyce komunikovat se spolužáky o přestávce (tzv. základní interpersonální komunikační dovednosti – Basic Interpersonal Communication Skills) a na úrovni akademické, tedy schopnost v jazyce komunikovat o odborných vzdělávacích tématech (tzv. kognitivní akademické jazykové dovednosti – Cognitive Academic Language Proficiency). Osvojit si jazyk na první zmíněnou úroveň trvá přibližně v rozmezí od půl roku do dvou let, umět v jazyce diskutovat o odborných tématech však v rozpětí od pěti do sedmi let. V případě, že není podporována výuka mateřského jazyka žáka, se doba prodlužuje až na deset let. Rozvoj obou úrovní jazykových dovedností by měl probíhat současně.

8.1 Metody / Způsoby výuky

Projektová výuka – umožňuje propojit obsahy jednotlivých předmětů v zajímavých tématech vycházejících z reálného života, a tak nabízí studentům inspirativní, motivující a podpůrné studijní prostředí. Umožňuje práci ve skupinách i individuální zapojení jednotlivců dle vlastních požadavků a schopností a klade velký důraz na schopnost prezentace získaných poznatků. Většina aktivit při výuce vedla k nějakému „výstupu“ – ať už k vytvoření informačního plakátu, prezentace, dialogu či orientaci a získání poznatků přímo v terénu.

Čtením a psaním ke kritickému myšlení – nabízeli jsme studentům vzdělávací metody vedoucí k jejich samostatnému myšlení, ke spolupráci s ostatními, ke schopnosti respektovat názory druhých a obhajovat názory vlastní. Metody práce s textem vycházející z tohoto přístupu byly podstatnou součástí i inspirací pro výuku v kurzu.

Scaffolding – jedná se o dočasnou, ale nezbytnou podobu učitelovy asistence při podpoře žáků směrem k úspěšnému dosažení úkolů.

Propojování obsahu a jazyka – za zásadní považujeme při vzdělávání odborných předmětů práci na schopnosti studentů porozumět a interpretovat předávaný obsah, tedy společně s obsahem i rozvíjení jazykové dovednosti studentů.

Mode continuum – princip popsany Pauline Gibbons, popisující způsob postupného osvojování odborného jazyka. Žáci užívají jednoduchá vyjádření při provádění praktických úkolů (např. pokusy ve fyzice) ve skupině, kdy jim kontext situace pomůže k pochopení obsahu sdělení, o něco složitější, mají-li sdělit výsledky učitelu, ještě složitější, píšou-li o získaném poznatku a na nejvyšší úrovni, čtou-li o stejném tématu v učebnicích nebo encyklopediích. První dva typy jazyka jsou projevy spíše mluvené, druhé dva spíše psané.

SIOP model – staví na fázích výuky a přístupech, které by neměly být při výuce žáků s OMJ opomíjeny.

Podpora mateřského jazyka – ctíme mateřský jazyk studentů a během výuky je motivujeme k jeho aktivaci. Zároveň věříme, že rozvojem mateřského jazyka podporujeme obecnou gramotnost a schopnost rozvíjet i další úrovně druhého získávaného jazyka.

METODOLOGIE PRÁCE PŘI PROPOJOVÁNÍ OBSAHU A JAZYKA

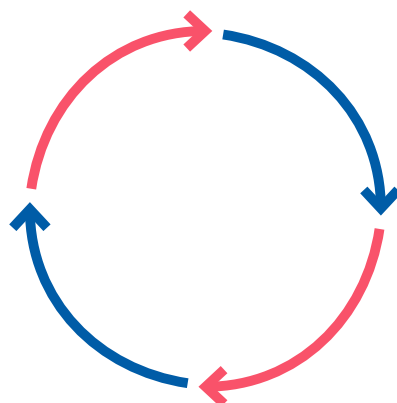
› KONTINUÁLNÍ ZPŮSOB UČENÍ Z HLEDISKA JAZYKA

AKTIVACE – MOTIVACE

- porozumění klíčové slovní zásobě (SZ)

„VÝKLAD“

- porozumění textu (výkladu, videu, popisu...)
- porozumění další SZ, frázím
- použití SZ a frází

↓
Reprodukce jazyka
↓

OPAKOVÁNÍ – HODNOCENÍ

- opakování SZ a frází
- vlastní produkce, shrnutí, apod.

APLIKACE – PROCVIČOVÁNÍ

- porozumění dalším informacím (textu, videu, popisu...)
- procvičení SZ a frází
- produkce nových informací (aplikace jazyka v nových souvislostech)

← **Produkce nových informací** →

Při výuce zejména ve druhé části kurzu, kdy docházelo k propojování výuky obsahu a jazyka a studenti často čelili novým, akademicky vystavěným textům a informacím, jsme vycházeli z modelu výuky, který jsme sami vytvořili na základě adaptace výše zmíněných přístupů.

Model spočívá ve **čtyřech fázích výuky**, které společně tvoří logický mechanismus. V těchto fázích si studenti postupně osvojují či opakují obsah výuky (klasické obsahové cíle tak, jak je známe z běžné výuky) a zároveň postupně budují jazykové kompetence.

V první fázi, tzv. **aktivaci a motivaci** mají studenti příležitost na základě vizuální podpory (obrázek, model, video apod.) pochopit o čem téma bude a aktivovat si vlastní koncepty, myšlenky a poznatky, které o tématu mají. Aktivity, při kterých tohoto cíle mohou dosáhnout, jsou například: tvorba myšlenkové mapy, brainstorming, popis obrázku, sledování videa s doplňujícími otázkami, pre-test, rybí kost, práce s VCHD tabulkou apod.

V této fázi jsou studenti seznámeni se základní slovní zásobou (prostřednictvím smysluplných aktivit založených např. na komunikaci ve skupině, předvídání z obrázků apod.).

Ve druhé fázi dochází k **prohlubování obsahu a jazyka**. Studenti pracují s klíčovými vizuály (KV), texty, shrnují dosavadní myšlenky do logických celků, přidávají k nim myšlenky nové. V této fázi výuky dochází z hlediska jazyka k seznámení a porozumění další slovní zásobě, přichází porozumění a práce s novými jazykovými strukturami (frázemi) v rámci práce s textem a strukturace informací do klíčových vizuálů (schémata, myšlenkové mapy, tabulky apod.). Dochází také k propojování jednoduššího jazyka, používaného v aktivní fázi, s akademičtějším jazykem (frázemi z textu, videa apod.). Osvědčilo se nám vždy nejprve obecnější či úvodní text číst společně. Může být rozdělen do logických celků (např. odstavců), kdy studenti mají ve dvojicích/trojicích různé části, které si přečtou a pak společně rekonstruuji základní informace z textu do klíčového vizuálu. Díky tomu, že každá skupina má jinou část textu, musí ostatní seznámit se svojí částí – dochází tedy nejen ke čtení a porozumění, ale i k aktivnímu použití jazyka (produkci). Ostatní zároveň musí poslouchat a doplňovat informace (čímž si trénují poslech i psaní). Tato aktivita je obdobou tzv. *skládankového učení*, s tím rozdílem, že prezentace informací z „expertních skupin“ probíhá společně za kontroly učitele.

Příklad: *Všichni studenti dostanou části textu o lišce – jedna skupina má odstavec o výskytu, jiná s popisem, jiná s rozmnožováním a další s informacemi o tom, čím se liška živí. Každá skupina si text přečte, doplní základní informace do klíčového vizuálu (myšlenkové mapy) – tu mají všichni stejnou. Poté všechny skupiny prezentují informace a ostatní si vždy dělají poznámky do vlastní myšlenkové mapy. Výstupem je, že všichni mají nakonec všechny informace, ačkoliv nečetli všechny texty.*

Ve třetí fázi, **procvičování**, se většinou uplatňuje podobná aktivita s textem, s tím rozdílem, že studenti mají k dispozici ve skupinách různé kompletní texty, ze kterých získávají informace (ideálně do podobného či úplně stejného klíčového vizuálu), které pak opět prezentují ostatním, kteří si dělají vlastní poznámky. Výstupem je pak jednak výstava prací ve třídě, ale také to, že všichni studenti mají poznámky o všech zvířatech, která se ve třídě probírala.

V průběhu této fáze trénují studenti různými aktivitami ve skupině i v pracovním sešitě slovní zásobu i fráze, které se v daném tématu objevují.

V závěru této fáze by už studenti měli být schopni aplikovat naučené tím, že budou produkovat vlastní text či promluvu (například o novém zvířeti, ideálně ze země původu).

V poslední fázi, **opakování a hodnocení**, dochází zejména k opakování slovní zásoby a frází, ideálně v jiném kontextu (studenti například třídí slovní zásobu do nových logických celků – např. na slovní druhy, podle významu, předpon apod.). Zaměřujeme se také na pravopis či výslovnost, napojujeme na téma i logicky navázanou gramatiku.

Studenti mají možnost také hodnotit vlastní zapojení (sebehodnocení), většinou i píší test a zároveň je tato fáze příležitostí pro dotvoření **výstupů k tématům**, pokud měli studenti nějaký kontinuální úkol.

› Model kontinuálního učení obsahu a jazyka podrobněji

AKTIVACE – EVOKACE

1. Sbíráme zkušenost s tématem (Co už studenti (S) ví?)
2. Seznámení s klíčovou slovní zásobou (SZ) ALE jen k evokační aktivitě (bodu 3!) jak?
MM, brainstorming, obrázek + diskuze, video + diskuze, VCHD
3. Video / obrázek / poslech / pokus / přiřazování / test / obrázky / jednoduchý text s metodou I.N.S.E.R.T.

Cíl: pochopit kontext, zmnožit zkušenost, ujasnit základní SZ

„VÝKLAD“, PROHLUBOVÁNÍ TÉMATU

4. KV, ve kterém si uspořádají informace a myšlenky z 1.–3.
5. S shrnují, co dělali, co se dozvěděli (skupinově) → použití jednoduchého jazyka
6. Propojení jednoduchého jazyka s akademickým jazykem (např. spojování) → vstup učitele – akademický jazyk + další klíčová slova
7. Text – je-li nutné, tak i s předčtenářskou aktivitou (A) + aktivity v průběhu čtení

Cíl: seznámit se s novými informacemi, slovní zásobou k tématu, akademickým jazykem (termíny, fráze), začít převádět komunikační jazyk na akademický

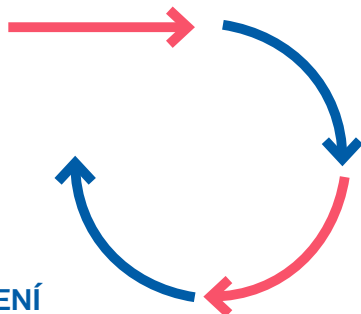
OPAKOVÁNÍ – HODNOCENÍ

12. Opakování – SZ (třídění slov dle různých kritérií), zaměřit se na pravopis, výslovnost (tu ale průběžně!), gramatiku, konverzaci k tématu
13. Hodnocení a sebehodnocení (výstupy projektů, test, sebehodnotící dotazníky)

APLIKACE - PROCVIČOVÁNÍ

8. Počtenářské A (na SZ, porozumění textu, gramatiku, pravopis...)
9. Klíčový vizuál, který shrnuje informace a SZ z tématu → v 8. a 9. se zaměřujeme na zvládnutí SZ a hlavně jazykových struktur (akademický jazyk)
10. Čtení dalších textů k tématu (např. skládkové učení) + další doplňování informací do KV
11. Produkce o tématu (slovní i písemná)

Cíl: Studenti mluví a píšou „odborně“ a akademicky o tématu

9 Závěr

Projekt *Click with school* nám umožnil dvou a půl letou intenzivní práci s mladými lidmi, kteří se dílem osudu ocitli v nové zemi. A protože jsou právě „v tom věku, na kterém záleží“, ve věku volby dalšího vzdělávání a přípravy na budoucí zaměstnání, měli jsme velmi cennou příležitost jim nejen pomoci zvládnout jazyk a podat si přihlášku ke studiu, ale mohli jsme také sledovat kousek jejich života velmi zblízka. Vidět a sdílet jejich naděje, obavy, pocity i myšlenky. Byla to práce nesmírně obohacující a jsme za ni vděční.

Mohli jsme také sledovat jejich rozhodování o dalším uplatnění, provázet je při prvním kontaktu se vzdělávacím systémem v ČR, viděli jsme úspěchy i nezdary, zklamání naděje i velká vítězství. **Nakonec se všichni absolventi, kteří chtěli studovat SŠ v Čechách, ke studiu dostali**, což považujeme za obrovský úspěch projektu. Ne všichni ovšem na školu svých snů či dle svých studijních předpokladů. Přeci jen je rok strávený intenzivně s češtinou nemůže vybavit stejnými vědomostmi a znalostmi o češtině jako jejich vrstevníky, což bylo v případě těch, kteří museli skládat i test z ČJ, obrovským hendikepem. Zároveň ani pohovory vždy neověřovaly jen komunikační schopnosti studentů. Někdy museli pracovat s odborným textem z oboru, kterému bohužel nerozuměli. A test z matematiky je vystavěn z velké části na porozumění instrukcím i složitým textům. Naštěstí ale existují i druhá kola přijímacích řízení.

Ačkoliv jsme v projektu *Click with school* měli možnost dvakrát opakovat stejný kurz, po každé se nám ukázalo, jak moc je nutné ještě koncept výuky a zejména výukové materiály, které jsme sami vytvářeli, významně měnit. Dva roky pilotáže jsou vlastně velmi krátká doba pro takto ambiciózní vzdělávací program. Naštěstí jsme měli úspěch při nové žádosti a **máme příležitost tento kurz ještě třikrát opakovat v rámci projektu *Don't give up!***, který opět financuje THE VELUX FOUNDATIONS. Největší pozornost je potřeba věnovat přechodné fázi mezi první polovinou kurzu, kdy se zaměřujeme na ČDJ a druhou, kdy již studenti čelí akademickým textům, které mají někdy i jazykovou úroveň B2 (takže o dvě úrovně vyšší, než mají studenti). Ačkoliv jsou studenti v bezpečném prostředí a zaměřujeme se postupně na budování kompetencí v jazyce, čelí i tak velké frustraci z počátečního neporozumění. Jak těžké to tedy musí být pro ty, kteří chodí do českých škol bez základní jazykové přípravy na úroveň A2!

Výukové materiály tedy dovybavíme ještě částmi, které jsem zmiňovala v příslušné kapitole. Kromě této změny se zaměříme ještě více na **trénink mluvení u přijímacího pohovoru**, který byl pro studenty obrovským stresem. Ačkoliv kurz není příprava na přijímačky, je potřeba tam tento aspekt více akcentovat.

V připravovaném projektu se chceme více zaměřit také na **kariérové poradenství**. Sociální pracovnice budou se studenty pracovat přímo ve výuce a kontinuálně rozvíjet téma volba povolání. Ukázalo se, že je v tomto věku nemožné spoléhat na motivaci samotných studentů či jejich rodičů a nechávat poradenství čistě na jejich iniciativě v rámci konzultčních hodin.

Pozornost budeme věnovat ve velké míře samotné **spolupráci se středními školami**, do nichž naši absolventi směřují. Ačkoliv studenti dosáhnou prahové úrovně ve vyučovacím jazyce, není to samozřejmě ještě dostatečná jazyková kompetence pro úspěšné absolvování školy bez další podpory. Ve školách budeme postupně budovat různé formy podpory, např. buddy systém, podporu učitelů při výuce žáků s OMJ, tvorbu výukových materiálů, slovníků, nabídneme doučování, ale také **zdokonalovací kurzy češtiny** a kurz zaměřený na rozvoj češtiny jako přípravu k **maturitní zkoušce**.

V neposlední řadě se budeme i nadále zaměřovat i na naše advokační aktivity. Chceme přesvědčovat důležité aktéry (MŠMT ČR, MV ČR i kraje), aby se tento **kurz stal postupně standardním způsobem podpory mladých migrantů**. V této chvíli, kdy vidíme skutečné výsledky, víme, že taková podpora má obrovský smysl.

Je nesmyslné plýtvat potenciálem těchto mladých lidí jenom proto, že nemáme vytvořené mechanismy na jejich podporu.

V úplném závěru nechám zaznít velmi stručné a jasné zhodnocení absolventa kurzu. Na otázku, jak by hodnotil kurz, který měl možnost rok navštěvovat, řekl Frank dvě slova: „Na jedničku!“. My tuto zkušenost hodnotíme stejně, a to i přesto, že v průběhu těch uplynulých dvou let nebylo všechno tak jednoduché, jak bychom si přáli...

Jak jsme organizovali přípravný kurz

Autorka Kristýna Titěrová

Spoluautorky Hana Marková, Kristýna Šlajsová, Petra Vávrová

Editorka Kristýna Titěrová

Jazyková korektura Petr Lovětínský

Grafická úprava Studio Breisky

Dokument vznikl v rámci projektu CLICK WITH SCHOOL, financovaného z dánských The Velux Foundations.

Vydala META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2

2018

www.meta-ops.cz

www.inkluzivniskola.cz

ISBN 978-80-88171-20-1

META, o.p.s. je nezisková organizace, která od roku 2004 podporuje cizince v rovném přístupu ke vzdělávání a pracovní integraci. Poskytuje poradenství rodinám migrantů, realizuje kurzy češtiny jako druhého jazyka pro děti i dospělé, workshopy pro školy a volnočasové akce zaměřené na seznámení s českou kulturou. Současně poskytuje podporu učitelům a školám, které se potýkají se specifickými potřebami dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ). Od roku 2009 spravuje portál www.inkluzivniskola.cz, kde zveřejňuje veškeré dostupné informace a materiály pro pedagogy k tématu vzdělávání a začleňování dětí a žáků s OMJ. Prostřednictvím svých aktivit napomáhá rozvoji otevřeného dialogu a porozumění mezi cizinci a většinovou společností.

www.meta-ops.cz

www.inkluzivniskola.cz